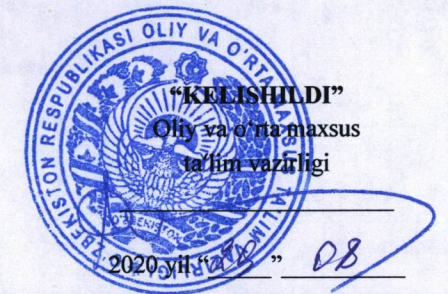

76.

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi: № BD-5220100

2020 yil 25 " OB "

**JURNALISTIKADA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI
FAN DASTURI**

- Bilim sohasi:** 200000 – Ijtimoiy fanlar, iqtisod va huquq
- Ta'lim sohasi:** 220000 – Jurnalistika va axborot
- Ta'lim yo'nalishi:** 5220100 – Jurnalistika: xalqaro jurnalistika (sharq tillari bilan)

Handwritten signature in blue ink.

	Assisted Reporting. By Brant Houston. First Published 2019. - 218 pt.
	Axborot manbalari
	15. www.journalist.uz – jurnalistlar ijodiy uyshmasi sayti.
	16. www.natlib.uz – A.Navoiy nomidagi O'zMB.
	17. Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.
7.	Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'lim yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 202 <u>19</u> yil " <u>19</u> " <u>08</u> dagi <u>4</u> - sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 202 <u>19</u> yil " <u>19</u> " <u>08</u> dagi <u>452</u> - sonli buyrug'i bilan ma'qullangan fan dasturlarini tayanch oliy ta'lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berilgan.
8.	Fan / modul uchun ma'sullar: R.Y. Mamajanov - TDSHU, "Matematika va AT" kafedrasida dosenti., t.f.n. B.J.Qodirqulov - TDSHU, "Matematika va AT" kafedrasida mudiri, f-m, f.d.
9.	Taqrizchilar: N.Qosimova – O'zDJTU, "Xalqaro jurnalistika nazariyasi va amaliyoti kafedrasida dosenti, f.f.n. X.X.Hamidov - TDSHU, "Tarjimonshunoslik va xalqaro jurnalistika" kafedrasida, mudiri, PhD, dosent.

Fan/modul kodi GIT114	O'quv yili 2020-2021	semestr 1-2	ECTS - kreditlar 2-2	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 2-2	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Jurnalistikada axborot texnologiyalari	60	60	120
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarni zamonaviy axborot texnologiyalari asoslari bilan tanishtirish, axborot texnologiyalarining imkoniyatlarining turizm sohasidagi mohiyatini tushuntirish, axborotlarni modellashtirish, axborot tizimini modellashtirish, kompyuterli modellashtirish, turizmga oid ma'lumotlarni modellashtirish va ulardan ish faoliyati jarayonida Internet axborot tarmog'ini amaliy qo'llay olish, mantiqiy va abstract fikrlash, matematik taffakkurini shakllantirish va rivojlantirish, o'zining fikr – mulohaza, xulosalarini asosli tarzda bayon etishga o'rgatish hamda axborot texnologiyalarining dasturiy ta'minotlaridan, Internet texnologiyalaridan jurnalist sohasida foydalanish ko'nikma va malakalarini shakllantirishdan iborat. Fanni vazifasi – nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, talabalarni axborot jarayonlarini modellashtirish, kompyuterli modellashtirish, axborot tizimlarini modellashtirish, jurnalistikada axborot texnologiyalari haqida umumiy tushunchalar berish va turizm sohalari uchun zarur raqamli texnologiyalardan mustaqil foydalanishga o'rgatish, turizm msalalarini tahlil qilish ko'nikmalariga ega bo'lishini ta'minlashdan iborat. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-modul. "Axborot jarayonlari va tizimlarini modellashtirish" 1-mavzu. "Axborot jarayonlari va tizimlarini modellashtirish" fanining predmeti va vazifalari. Zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalanishning asosiy yo'nalishlari. Kompyuterning texnik va dasturiy ta'minoti. Kompyuter va mobil qurilmalarning vazifalari. Axborot texnologiyalari komponentlari. Ma'lumotlarga ishlov berish axborot texnologiyasi. Boshqaruv axborot texnologiyalari. 2-mavzu. Modellashtirish. Modellashtirish tushunchalari, tizimni modellashtirish. Axborot jarayonlarini modellashtirish.			

	Axborot tizimining kengaytirilgan modeli. Ob'ektlarni, jarayonlarni, hodisalarni o'rganish uchun og'zaki va ikonik axborot modellarining ahamiyati. Kompyuter modelini yaratish jarayonida rasmiylashtirish usulining roli. Tizimlarni miqdoriy va sifatli baholash usullari, modellashtirish va kontseptual modelni ishlab chiqish. Axborot modellashtirish - ob'ektlar, hodisalar yoki jarayonlarni ularning axborot modellarida o'rganish. 3-mavzu. Axborot tizimlari. Axborot tizimi tushunchasi. Axborot tizimini yaratish. Axborot tizimlarining turlari. Axborot ta'minoti. Axborot tizimining apparat va dasturiy ta'minotlari. Dasturiy ta'minotning matematik, xuquqiy va tashkiliy taminoti. Kompyuterning asosiy qurilmalari vazifalari va unda ishlash prinsiplari. Axborot, axborot turlari, axborotlarni qayta ishlash. Fayllar ustida turli amallar bajarish, fayllarni hotirada joylashuvi, tartiblash, saqlash, defragmentatsiyalash, arxivlash. 4-mavzu. Internet. Internet global kompyuter tarmog'i. Internet xizmat turlari. Tarmoq texnologiyalari va topologiyalari. Kompyuter tarmoqlari va protokollari. Tarmoq drayverlari va ularni vazifalari. Internetda axborotlarni maxsus qidiruv tizimi dasturlari va ularni ishlashi. Milliy axborot qidiruv tizimi. Kompyuter va mobil qurilmalarini internetda ishlashini ta'minlash. Kompyuter tarmoqlarida manzil tushunchasi. Ma'lumotlarni uzatish va qabul qilish. Kompyuter tarmoqlarining apparat va dasturiy ta'minoti. Mijoz-server texnologiyasi. 5-mavzu. Multimediyali taqdimotlar yaratish texnologiyasi. Taqdimotlar yaratishning dasturiy vositalari. Multimediali video taqdimotlar yaratish. 3D texnologiyasi. Video taqdimotlarni qayta ishlash. Animatsiyali roliklar yaratish va qayta ishlash. 2-modul. Jurnalistikada axborot texnologiyalari 6-mavzu. "Jurnalistikada axborot texnologiyalari" fanining predmeti va vazifalari. Internet makonida an'anaviy jurnalistikaning yangi ko'rinishlari. Internet jurnalistikaning ijodiy kontentiga ta'sir etuvchi omillar. Internet jurnalistikaning rivojlanishida texnologik omillar. Internet jurnalistikasining dasturiy asoslari. Internet resurslarining axborot olamidagi o'rni. Mediasavodxonlik. 7-mavzu. Jurnalistikaning texnologik asoslari. Jurnalistikaning ijodiy va texnologik, ilmiy asoslari. Internet makonida an'anaviy jurnalistikaning yangi ko'rinishlari. Internet jurnalistikaning ijodiy kontentiga ta'sir etuvchi omillar. Internet jurnalistikaning rivojlanishida texnologik omillar. Internet jurnalistikasining dasturiy asoslari. Internet resurslarining axborot olamidagi o'rni. Mediasavodxonlik. 8-mavzu. Internetda axborot qidiruv tizimlari. Global tarmoqdan kerakli malumotlarni topish usullari. Qidiruv tizimlari. Web texnologiya. Zamonaviy gipermatn texnologiyasi. Gipermatn texnologiyasi
--	---

	natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil fikr yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish (amaliy topshiriqlarni, amaliy mashg'ulot o'qituvchisiga topshirish) yakuniy nazorat bo'yicha test topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar 1. B.Williams, S. Sawyer Using Information Technology: a practical introductino to computers and communacations McGraw Hill Education (India) Private Limited; 6 edition. 606 pt. 2011. 2. Аюпов Р.Х. Информатика ва axborot технологиялари. Ўқув қўлланма. Тошкент. ТМИ. 2013. - 650 бет. 3. Қосимова Н. Интернет журналистиканинг технологик асослари. Т., Ўзбекистон босма ОАВ ва axborot агентликларини қўллаб қувватлаш ва ривожлантириш фонди. 2012. – 117 бет. Qo'shimcha adabiyotlar 4. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: Sharq, 2019. 5. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. – T.:” O'zbekiston", 2017. – 104 b. 6. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - T.:” O'zbekiston", 2016. – 56 b. 7. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustivorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. - T.:” O'zbekiston", 2017. – 48 b. 8. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanov xalqimiz bilan quramiz. - T.:” O'zbekiston", 2017. – 488 b. 9. Шагрова Г.В., Романенко М.Г., Топчиев И.Н. Методы исследования и моделирования информационных процессов и технологий: лабораторный практикум. - Ставрополь: СКФУ, 2016. - 241 с. 10. Рашидова Д, Муратова Н. Интернет журналистикаси. Т., Университет. 2007. 11. Г.Е.Кедровой Информатика для гуманитариев. Учебник и практикум для академического бакалавриата. Москва. Юрайт. 2016.- 439 стр. 12. Кихтан В.В. Информационные технологии в журналистике. Р/Д. Феникс. 2004. - 160 стр. 13. Н.Косимова Интернет журналистика асослари. Ўқув қўлланма. Тошкент., 2017.- 95 бет. 14. Fifth Edition Data for Journalists A Practical Guide for Computer-

	13. Internetda axborot qidiruv tizimlari. 14. Global tarmoqdan kerakli ma'lumotlarni topish usullari. 15. Web texnologiya. 16. Zamonaviy gipermatn texnologiyasi. Gipermatn texnologiyasi asoslari. 17. Web-sahifa yaratish dasturiy vositalari. 18. Web-sahifani Internetda joylashtirish texnologiyasi. 19. Jurnalistikada web dasturlash texnologiyasini qo'llash asoslari. 20. HTML tili, Web sayt, portal va domen tushunchalari. 21. Jurnalistika faoliyatini avtomatlashtirish dasturiy ta'minotlari. 22. Jurnalistika sohasida xizmatlar ko'rsatish jarayonini avtomatlashtirish bosqichlari. 23. Dinamik web saytlar tasnifi. 24. Viki saytlar va uning jurnalist faoliyatidagi ahamiyati. 25. Viki saytlarda ma'lumotlarni to'ldirib borish usul va vositalari. Internetda qurilmalarni tez ishlashini ta'minlovchi dasturlar va ularning vazifalari. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va multimedia taqdimotlar qilish tavsiya etiladi.
3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - Kompyuterning apparat va dasturiy ta'minotlaridan foydalana olishlari, Jurnalistikada audio va video texnologiyalar, interaktiv xizmatlar, hamda Internet axborot xizmatlaridan foydalana olish <i>haqida tasavvur va bilimga ega bo'lishi</i>; - Office paketi bilan ishlashni bilishi va ulardan foydalana olish, jurnalistikada web texnologiyalar, internet texnologiyalaridan foydalanish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; - Dinamik web texnologiyalar asosida uz domenida jurnalistika web xujjatlarini yaratish, joylashtirish, kompyuterda amaliy masalalarni yecha olish va mavjud Internet tarmoqlaridagi dasturlarda ishlay olish <i>malakasiga ega bo'lishi kerak</i>.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • Interfaol keys-stadilar; • amaliy mashg'ulot (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalar tuzish; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil

asoslari. Web-sahifa yaratish dasturiy vositalari. Web-sahifani Internetda joylashtirish texnologiyasi. Jurnalistikada web dasturlash texnologiyasini qo'llash asoslari. HTML tili, Web sayt, portal va domen tushunchalari. 9-mavzu. Jurnalistika faoliyatini avtomatlashtirish dasturiy ta'minotlari. Jurnalistika sohasida xizmatlar ko'rsatish jarayonini avtomatlashtirish bosqichlari. Dinamik web saytlar tasnifi. Viki saytlar va uning jurnalist faoliyatidagi ahamiyati. Viki saytlarda ma'lumotlarni to'ldirib borish usul va vositalari. Ma'lumotlarning ishonchlilik darajasi. Norasmiy saytlardagi ma'lumotlarni rasmiy ma'lumotlar bilan taqqoslash zarurligi. 10-mavzu. Raqamli texnologiya. Raqamli texnologiya va jurnalistika. Feyklar, dezinformatsiya va raqamli ma'lumotlar davri. Faktcheking va uning ko'rinishlari. Axborot xavfsizligi masalalari. Internetda axborot xurujlari tasnifi. Internetda xakerlik. Jurnalist faoliyatida feyk xabarlarini tekshirish usul va vositalari. III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi: 1-modul. "Axborot jarayonlari va tizimlarini modellashtirish. 1. Zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalanishning asosiy yo'nalishlari. Raqamli axborotlar. Raqamli axborotlarni qayta ishlash. 2. Modellashtirish. Modellashtirish tushunchalari, tizimni modellashtirish. Axborot jarayonlarini modellashtirish. 3. Axborot tizimining kengaytirilgan modeli. Ob'ektlarni, jarayonlarni, hodisalarni o'rganish uchun og'zaki va ikonik axborot modellarining ahamiyati. 4. Kompyuter modelini yaratish jarayonida rasmiylashtirish usulining roli. Tizimlarni miqdoriy va sifatli baholash usullari, modellashtirish va kontseptual modelni ishlab chiqish. 5. Axborot modellashtirish - ob'ektlar, hodisalar yoki jarayonlarni ularning axborot modellarida o'rganish. 6. Axborot tizimlari. Axborot tizimi tushunchasi. Axborot tizimini yaratish. Axborot tizimlarining turlari. 7. Axborot ta'minoti. Amaliy va tizimli dasturiy ta'minotlar. Kompyuterning texnik va dasturiy ta'minoti. Kompyuterning asosiy qurilmalari vazifalari va unda ishlash prinsiplari. 8. Kompyuter (sistemani) ishlashini nazorat qiluvchi dasturlar. Kerish Doctor (KD). Tizimli dasturiy (Windows 7) ta'minotni (fleshka, DVD disk) yordamida o'rnatish. 9. Internet xizmat turlari. Tarmoq texnologiyalari va topologiyalari. Kompyuter tarmoqlari va protokollari. Tarmoq drayverlari va ularni vazifalari. 10. Multimediyali taqdimotlar yaratish texnologiyasi. Taqdimotlar yaratish dasturiy vositalari.
--

2-modul. "Jurnalistikada axborot texnologiyalari".

11. Jurnalistikada zamonaviy kompyuter va mobil texnologiyalaridan foydalanishning asosiy yo'nalishlari.

12. Jurnalistikada media va axborot savodxonligi. Jurnalistikada axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish. Sharq davlatlari va jurnalistikaning rivojlanish tendensiyasi.

13. Jurnalistikaning texnologik asoslari. Jurnalistikaning ijodiy va texnologik, ilmiy asoslari. Internet makonida an'anaviy jurnalistikaning yangi ko'rinishlari.

14. Internet jurnalistikaning ijodiy kontentiga ta'sir etuvchi omillar. Internet jurnalistikaning rivojlanishida texnologik omillar. Internet jurnalistikasining dasturiy asoslari.

15. Internet resurslarining axborot olamidagi o'rni. Mediasavodxonlik. Internetda axborot qidiruv tizimlari.

16. Web texnologiya. Jurnalistikada web dasturlash texnologiyasini qo'llash asoslari.

17. HTML tili, Web sayt, portal va domen tushunchalari.

18. Dinamik web saytlar tasnifi. Viki saytlar va uning jurnalist faoliyatidagi ahamiyati. Viki saytlarda ma'lumotlarni to'ldirib borish usul va vositalari.

19. Jurnalistika faoliyatini avtomatlashtirish dasturiy ta'minotlari. Jurnalistika sohasida xizmatlar ko'rsatish jarayonini avtomatlashtirish bosqichlari.

20. Axborot xavfsizligi masalalari. Internetda axborot xurujlari tasnifi. Internetda xakerlik. Jurnalist faoliyatida feyk xabarlarini tekshirish usul va vositalari.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1-modul. "Axborot jarayoni va tizimlarini modellashtirish".

1. Zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalanishning asosiy yo'nalishlari.

2. Kompyuterning texnik va dasturiy ta'minoti.

3. Kompyuter va mobil qurilmalarning vazifalari.

4. Axborot texnologiyalari komponentlari.

5. Ma'lumotlarga ishlov berish axborot texnologiyasi.

6. Boshqaruv axborot texnologiyalari.

7. Modellashtirish. Modellashtirish tushunchalari, tizimni modellashtirish.

8. Axborot jarayonlarini modellashtirish.

9. Axborot tizimining kengaytirilgan modeli.

10. Ob'ektlarni, jarayonlarni, hodisalarni o'rganish uchun og'zaki va ikonik axborot modellarining ahamiyati.

11. Kompyuter modelini yaratish jarayonida rasmiylashtirish usulining roli.

12. Tizimlarni miqdoriy va sifatli baholash usullari, modellashtirish va kontseptual modelni ishlab chiqish.

13. Axborot modellashtirish - ob'ektlar, hodisalar yoki jarayonlarni ularning axborot modellarida o'rganish.

14. Axborot tizimlari. Axborot tizimi tushunchasi.

15. Axborot tizimini yaratish.

16. Axborot tizimlarining turlari.

17. Axborot tizimining apparat va dasturiy ta'minotlari.

18. Kompyuterning texnik va dasturiy ta'minoti.

19. Dasturiy ta'minotning matematik, xuquqiy va tashkiliy taminoti.

20. Kompyuterning asosiy qurilmalari vazifalari va unda ishlash prinsiplari.

21. Axborot, axborot turlari, axborotlarni qayta ishlash.

22. Fayllar ustida turli amallar bajarish, fayllarni hotirada joylashuvi, tartiblash, saqlash, defragmentatsiyalash, arxivlash.

23. Internet. Internet global kompyuter tarmog'i. Internet xizmat turlari.

24. Tarmoq texnologiyalari va topologiyalari.

25. Kompyuter tarmoqlari va protokollari. Tarmoq drayverlari va ularni vazifalari.

2-modul. "Jurnalistikada axborot texnologiyalari".

1. Xalqaro jurnalistikada zamonaviy kompyuter va mobil texnologiyalaridan foydalanishning asosiy yo'nalishlari.

2. Xalqaro jurnalistikada media va axborot savodxonligi.

3. Jurnalistikada axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish.

4. Sharq davlatlari va jurnalistikaning rivojlanish tendensiyasi.

5. Jurnalistikaning texnologik asoslari.

6. Jurnalistikaning ijodiy va texnologik, ilmiy asoslari.

7. Internet makonida an'anaviy jurnalistikaning yangi ko'rinishlari.

8. Internet jurnalistikaning ijodiy kontentiga ta'sir etuvchi omillar.

9. Internet jurnalistikaning rivojlanishida texnologik omillar.

10. Internet jurnalistikasining dasturiy asoslari.

11. Internet resurslarining axborot olamidagi o'rni.

12. Mediasavodxonlik.